

Je li reformacija kriva za sve?

Novozavjetne knjige, od Djela Apostolskih do knjige Otkrivenja potvrđuju činjenicu da je Krist uvijek obnavljao svoju Crkvu, "čisteći je u kupelji vode uz pratnju riječi..." (Ef 5,26). Obnova Crkve, dakle, postoji otkad i sama Crkva. Obnova nije, i ne može biti, jednokratni čin, a pokret reformacije Crkve nije započeo tek u srednjem vijeku, nego već na sam dan utemeljenja Crkve u Jeruzalemu.

Crkva je "živi organizam", sastavljena od ljudi koji su skloni pogreškama i promašajima. Zato nije čudno da je Crkva posrtala i patila, ne samo zbog zlih sila izvana, nego i zbog stalnih borbi iznutra. Najteže udarce Crkva je podnosila onda kad je izvana izgledala snažno i kad su oni koji su je vodili bili zaokupljeni vlašću, moći i osvajanjem teritorija. Borbe su se uvijek vodile protiv drukčijih mišljenja, "ognjem i mačem" se suprotstavljalo svemu što se prepoznavalo krivovjermem. Ali, to je bilo daleko od stvarne i istinske obnove. Beskonačne podjele i cjepkanja dobro su poznate kršćanskim krugovima. Kad se netko s nekim ne slaže, odvaja se i osniva "svoju crkvu". Teško je prihvatiti da je to put i način obnove ujedinjene Crkve.

Biblija uči da proces obnove Crkve počinje i završava na osobnoj razini. Obnovljena Crkva je skup obnovljenih pojedinaca. Nije li na to mislio i Pavao kad je izjavio: "Zato ne malaksavamo. Naprotiv, ako se i raspada naš vanjski čovjek, ipak se naš nutarnji čovjek obnavlja iz dana u dan" (2 Kor 4,16)?

Ako se naš nutarnji čovjek obnavlja iz dana u dan, onda se to isto događa sa čitavom Crkvom. Ona se obnavlja iz dana u dan. Kako bi bilo dobro kad bi svi mogli biti složni, i u slozi i ljubavi slaviti Boga! Crkva gubi mnogo zbog razjedinjenosti. Svatko vuče na svoju stranu, svatko misli da ima posebno pravo prikazivanja Božje istine, posebno pravo držati svoj palac na onome što je Božja istina. Bog je po svom Sinu, u najvećoj i najsnažnijoj molitvi ikad izrečenoj, i zapisanoj u Ivanovu evanđelju, vapio za jedinstvom. U ovoj molitvi ima mnogo zaziva i mnogo hvale i mnogo poniznosti. Isus je bio spreman učiniti ono što Otac od njega zahtjeva.

"Ja sam objavio ime tvoje ljudima koje si mi dao iz svijeta. Tvoji su bili. Meni si ih dao, i držali su tvoju riječ. Sad su spoznali da je sve od tebe što god si im dao. Jer riječi koje si dao meni dao sam njima. Oni su ih primili i doista saznali da sam od tebe izišao te vjerovali da si me ti poslao" (Iv 17,6-8).

Prvi uvjet za jedinstvo Crkve nalazi se u “poslušnom priklanjanju Riječi”. Zato Isus u daljnjem slijedu svoje molitve moli “i za one koji će po njihovoj riječi vjerovati u me, da svi budu jedno” (Iv 17,21). Podijeljenost vodi u netrpeljivost i svađu, kao što je Isus upozoravao u Matejevu evanđelju: “Znajući njihove misli Isus im reče: ‘Ako je u sebi nesložno, svako će kraljevstvo propasti. Nijedan grad ili dom, ako je sam u sebi nesložan, neće opstati’” (Mt 12,25). No Crkva poznaje razdoblja mira, sloge i jedinstva: “Mnoštvo je vjernika bilo jedno srce i jedna duša. Nitko nije nazivao svojim ono što mu je pripadalo, već je sve bilo zajedničko” (Dj 4,32). Ali ta razdoblja nisu dugo trajala.

Svjedoci smo činjenice kojom se nitko ne može ponositi, a to je: razdijeljeni kršćanski svijet. Tijekom dvadeset stoljeća Kristovi sljedbenici su utemeljili više stotina raznih konfesija i religijskih skupina. Njihova se veličina proteže od malih skupina koje broje po nekoliko stotina članova do onih koje imaju i više stotina milijuna pristaša. Dijapazon je raznolik: od tradicionalnih, fundamentalnih, do krajnje slobodoumnih. Raznorazna učenja, koja su sva navodno božanskog podrijetla, nerijetko zastupaju najnevjerojatnija gledišta. Ova učenja različitih religijskih skupina međusobno protuslove u mnogo čemu. Svi drže da su jedino i apsolutno ispravni, namećući tako drugima svoj nauk i spekulacije. Zainteresiranom promatraču nudi se zaista velik popis mogućnosti. Na dnevnom redu često se nalaze rivalstvo i svađa, pa se tako zbog sveopće zbrke nastale kao rezultat želje za prevlašću na duhovnom planu, smisao Evanđelja otuđuje do neprepoznatljivosti. Ugledu kršćanstva nije ništa tako naškodilo kao besmisleni košmar među onima koji tvrde da slijede Spasitelja. Tako je Sotoni prepušteno ogromno polje za razorno djelovanje.

Evo nekih razloga koji su doveli do rascjepkanosti kršćanstva:

1) Zanemarivanje i nepoznavanje objavljene Istine:

“Moj narod gine: nema znanja; jer si ti znanje odbacio, i ja odbacujem tebe iz svećenstva svoga; jer si Zakon svoga Boga zaboravio, i ja ću tvoje zaboraviti sinove...” (Hoš 4,6).

“U zabludi ste - odgovori im Isus - jer ne poznajete ni Pisma ni moći Božje” (Mt 22,29).

2) Spekulacije o neobjavljenim istinama, npr. vrijeme Kristova ponovnog dolaska, premda je sam Bog objavio sljedeće:

“Što se tiče onog dana i časa, o tome nitko ništa ne zna; ni anđeli nebeski, ni Sin, već jedino Otac” (Mt 24,36).

3) Iskrivljeno biblijsko naučavanje: Kristove sljedbenike najčešće razdvaja ono što

Biblija ne naučava, a ne ono što ona naučava.

4) Čovjekova težnja za moći:

“Pisao sam nešto crkvi, ali Diotref, koji hoće da bude prvi među njezinim članovima, ne priznaje naše vlasti. Zato ću mu, ako dođem tamo, dozvati u pamet ono što čini kad o nama brblja zlobne riječi. Ni to mu nije dosta! On ne prima braće, a onima koji bi to htjeli učiniti zabranjuje te ih izopćuje iz crkve” (3 Iv 9-10).

Razni oblici crkvene samovlasti tipični su primjeri ove pojave. Izdvajam tri primjera:

1) Pravila i propisi proizašli iz predaje, čime se vrši pritisak na čovjekovu savjest, npr. farizejske tradicije u vrijeme Isusova života:

“Tada pristupiše k Isusu farizeji i književnici iz Jeruzalema te ga zapitaše: ‘Zašto tvoji učenici krše predaju starih? Ne peru ruku prije jela.’ On im odgovori: ‘A zašto vi kršite Božju zapovijed zbog svoje predaje? Jer Bog je rekao: ‘Ispuni svoje dužnosti prema ocu ili majci!’ i ‘Tko prokune oca ili majku, neka se smrću kazni!’ A vi kažete: ‘Tko god rekne ocu ili majci: Ono čime bih ti mogao pomoći posvetni je dar, taj je sigurno slobodan od dužnosti prema ocu i majci.’ Tako ukidoste zapovijed Božju zbog svoje predaje. Licemjeri! Lijepo je o vama prorokovao Izaija rekavši: ‘Ovaj me narod štuje usnama, a srce mu je daleko od mene. Uzalud misli da me štuje dok naučava kao moju nauku zapovijedi ljudske.’ Tada dozva narod k sebi te mu reče: ‘Poslušajte i razumijte! Ne ukalja čovjeka ono što na usta ulazi, nego ono što iz usta izlazi.’ Tada mu se približiše učenici i rekoše: ‘Znaš li da se sablazniše farizeji kad čuše tu riječ?’ On odgovori: ‘Iščupat će se svaka sadnica koju nije zasadio moj nebeski Otac. Pustite ih! To su slijepi vođe slijepaca. A kad slijepac slijepca vodi, obojica u jamu padnu” (Mt 15,1-14).

2) Pritisak kolektivne svijesti - sklonost da se vjernost određenoj grupi i religijskom vođi nadredi vjernosti Isusu Kristu i njegovoj Crkvi:

“Vi ste neki takvi bili. Ali se opraste, i posvetiste, i opravdaste imenom našega Gospodina Isusa Krista i Duhom našega Boga. ‘Sve mi je dopušteno...’ - Ali sve nije korisno. ‘Sve mi je dopušteno...’ - Ali ja neću ničemu robovati. ‘Jela su određena za trbuh, a trbuh za jela...’ - Ali će Bog uništiti trbuh i jela. A tijelo nije za bludnost, nego za Gospodina, i Gospodin za tijelo. Bog koji je uskrisio Gospodina, i nas će uskrisiti svojom moći. Ne

znate li da su vaša tjelesa Kristovi udovi? Hoću li otkinuti Kristove udove i učiniti ih udovima bludnice? Daleko od toga! Ili ne znate da onaj koji se s bludnicom združi s njom biva jedno tijelo, jer se veli: 'Oboje će biti jedno tijelo.' A tko se združi s Gospodinom, s njim je jedan duh. Bježite od bludnosti! Svaki drugi grijeh koji čovjek učini izvan tijela je; a bludnik griješi protiv vlastitoga tijela" (1 Kor 6,11-18).

3) Kompromis sa svijetom - težnja da se Kristov nauk, s obzirom na njegova vrijednosna mjerila, prilagodi svijetu, kako bi tako postao privlačan tromoj i užicima sklonoj naravi tjelesnog čovjeka.

"Preljubničke duše, zar ne znate da je prijateljstvo prema svijetu neprijateljstvo prema Bogu? Dakle, tko god hoće da bude prijatelj svijetu, postaje neprijatelj Bogu" (Jak 4,4).

Sve ovo dovodi do žalosne posljedice razdora među kršćanima. Propovijedaju se tolike zablude da mnogi više ni ne znaju što je ljudskog, a što božanskog podrijetla, što dovodi do rascjepkanosti u male skupine koje često nisu ni sposobne za duhovni život. Nejedinstvo Crkve bilo je dobro poznato u samim počecima njezine povijesti i zato je apostol Pavao upozoravao:

"Zaklinjem vas, braćo, imenom Gospodina našega Isusa Krista da svi budete složni; da ne bude među vama razdora, već da budete sjedinjeni u istom osjećaju i istoj misli. Rekoše mi, braćo moja, Klojini ukućani da među vama ima prepiranja. Ovim kanim reći da svaki pojedinac od vas govori: 'Ja sam Pavlov.' 'Ja sam Apolonov.' 'Ja Petrov.' 'Ja Kristov.' Zar je Krist razdijeljen? Zar je Pavao razapet za vas? Ili ste u Pavlovo ime kršteni? Zahvaljujem Bogu što nisam nikoga od vas krstio, osim Krispa i Gaja, da nitko ne može reći da ste u moje ime kršteni" (1 Kor 1,10-15).

Božja riječ izričito osuđuje razjedinjenost kršćana. Ona je suprotna Kristovu nauku, jer niječe Kristove zapovijedi o ljubavi: "Novu vam zapovijed dajem: Ljubite jedan drugoga; kao što sam ja ljubio vas, ljubite i vi jedan drugoga. Ako imadnete ljubavi jedan prema drugome, po tom će svi upoznati da ste moji učenici" (Iv 13,34-35). Ona je protivna duhovnom, jer pripada tjelesnim opačinama koje uništavaju čovjekovu ljudskost: "Poznata su djela tijela. To su: bludnost, nečistoća, raspuštenost, idolopoklonstvo, vraćanje, neprijateljstva, svađa, ljubomornost, srdžba, sebičnosti, razdori, strančarenja, zavisti, pijanke, razuzdane gozbe i ovi- ma slična, na koja vas unaprijed upozoravam, kako sam i prije upozorio: oni koji čine takva djela neće baštiniti kraljevstva Božjega" (Gal 5,19-21). Razjedinjenost bi morala biti odvratna kršćanima, jer članove Kristova tijela navodi na skrnava-

ljenje toga tijela: "Ako pati jedan ud, s njime pate svi udovi. Ako se jednomu udu iskazuje čast, s njim se raduju svi udovi. Vi ste tijelo Kristovo, a pojedinci udovi" (1 Kor 12,26-27).

Božja riječ izrijeком potiče kršćansko jedinstvo:

"Budite istog osjećaja jedni prema drugima! Ne težite za visokim častima, već se držite niskih! Ne smatrajte sami sebe mudrima!... I neka vam Bog, izvor te strpljivosti i utjehe, dadne da imate isti osjećaj jedan prema drugome po primjeru Krista Isusa, da jednodušno jednim ustima slavite Boga, Oca Gospodina našega Isusa Krista" (Rim 12,16; 15,5-6).

"Uostalom, braćo, veselite se, usavršavajte se, opominjite se, budite složni i živite u miru, pa će Bog ljubavi i mira biti s vama! (2 Kor 13,11).

"Nastojte sačuvati jedinstvo Duha, povezani mirom" (Ef 4,3).

"Samo se vladajte dostojno Kristove Radosne vijesti, da ja - bilo da dođem i vidim vas, bilo da budem odsutan i čujem o vama - mognem utvrditi da stojite čvrsto u jednome duhu, da se ujedinjeni jednodušno borite za vjeru Radosne vijesti i da se ni u čemu ne strašite protivnika: to je za njih očit znak propasti, a za vas spasenja. I to dolazi od Boga... Učinite potpunom moju radost: budite složni, imajte istu ljubav, isto srce i jednu te istu misao!... Ali što smo postigli, to isto pravo proslijedimo!" (Fil 1,27; 2,2; 3,16).

"Na kraju, svi budite jednodušni, puni suosjećanja, bratske ljubavi, milosrđa i poniznosti!" (1 Pt 3,8).

Za ostvarivanje istinskoga biblijskog jedinstva Crkve treba se vratiti zajedničkom Novom zavjetu te ostvarivati reformacijsko načelo sola Scriptura - samo Pismo, jer se samo u Svetom pismu može naći istinski putokaz: "Čudim se da se tako brzo odmećete od onoga koji vas je pozvao da budete u Kristovoj milosti, da prijedete na drugo evanđelje. Toga drugog zbilja nema! Ima samo nekih ljudi koji vas zbunjuju i koji žele izvrnuti Kristovo Evanđelje. Ali, ako bi vam tko - bili to mi, bio anđeo s neba - navijestio Evanđelje protivno onom koje smo vam navijestili, neka je proklet! Ponavljam ono što smo upravo rekli: ako vam zbilja tko navješćuje Evanđelje protivno onom koje ste primili, neka je proklet! Nastojim li sada steći naklonost ljudi ili naklonost Boga? Tražim li da se svidim ljudima? Kad bih još nastojao svidjeti se ljudima, ne bih bio sluga Kristov" (Gal 1,6-9); "Tko god ide dalje i ne ostaje u Kristovoj nauci, nema Boga. Onaj koji ostaje u toj nauci, ima i Oca i Sina" (2 Iv 9).

Prihvatanje vjernika u Crkvu mora se, pak, podudarati s uvjetima i uzorima, objavljenim u Božjoj riječi. Klanjanje i štovanje Boga mora se vršiti po uzoru pr-

votne Crkve, u Duhu i u istini. Organiziranje Crkve valja vršiti na temelju uzora novozavjetne Crkve. Članstvo u Crkvi, počevši od dana obraćenja, može ovisiti jedino o dosljednosti kršćanskom načinu života. Biblija svaku rascjepkanost kršćana osuđuje kao grešni čin. Nasuprot tome, ona kao istinsku nužnost zahtijeva nepatvoreno jedinstvo Kristovih učenika. Svi Kristovi sljedbenici nose osobnu odgovornost i dužnost da djeluju na planu ostvarivanja kršćanskog jedinstva. Ne treba čekati da se kršćanski svijet ujedini na temelju dogovora crkvenog vrha, nego valja nastojati živjeti poslušno prema Božjoj riječi, i na taj način dati osobni doprinos ostvarivanju biblijskog jedinstva: “Kako je dobro i kako je milo kao braća zajedno živjeti” (Ps 133,1).

Mladen Jovanović
Biblijski institut, Zagreb